

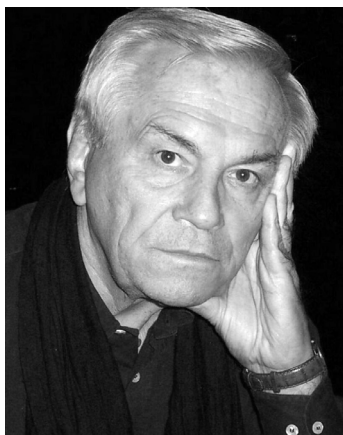
Stručni rad

UDK 316:929Божовић Р.

Tanja PAVIĆEVIĆ

tanjapavicevic767@gmail.com

**IN MEMORIAM PROF. DR RATKO BOŽOVIĆ
VJEČITI HOMO LUDENS**

Otišao je Ratko Božović, jedan od najvećih intelektualaca stare Jugoslavije.

Profesor, književnik, erudita, glas savjesti, učitelj i mentor mnogim generacijama, bio je i prijatelj i primjer svojim studentima. Umni čovjek koji je duboko razumio društvene procese i zato upozoravao da je kultura odgoj, vaspitanje, obrazovanje, rad na sebi i kultivisanje, da je to polje u kojem se zauzima stav i uspostavlja vrijednosti, i da se zbog toga kultura ne smije zapustiti niti zanemariti.

Studente je učio kritičkom mišljenju, promišljanju društva i stvarnosti u kojoj žive, otvarao horizonte i lično demonstrirao nepristajanje na ugrožavanje demokratskih vrijednosti, obesmišljavanje institucija, instrumentalizaciju medija, ukidanje dijaloga, srozavanje nivoa javnog govora.

Ukratko, Ratko Božović je bio glas koji se protivio stvaranju društva u kome dominiraju nacionalizam, klerikalizam, strah od drugog, nekompetentnost, izostanak odgovornosti, pravne sigurnosti, samovolja i laž. Bio je jedan od najvećih umova Zapadnog Balkana.

Oko sebe je okupljao slobodnomisleće ljude, volio je polemike, a znao je da sluša i čuje. Mladim generacijama je poručivao da kroz život koračaju otvorenog uma, majeutički je stizao do istine, a svoje čak je pratio i ostajao u kontaktu, očinski nastrojen, kroz godine i sva balkanska dešavanja.

Bio je i oštar kritičar aktuelne vlasti i predsjednika Srbije **Aleksandra Vučića**, isticao je da Srbija napreduje u nazadovanju, a da je najproblematičnija politička javnost koja je „u apsolutnoj regresiji, tamnim zonama, ili onome što se može označiti kao uporište manipulacije“.

Ostao je antejski vezan za Crnu Goru, u svom domu okupljao Crnogorce, pratio sva dešavanja i upozoravao. Prije nepune dvije godine objasnio je kako nacionalizam u Srbiji doživljava ekspanziju:

„To je sve u okviru opšte priče o 'srpskom svetu'. U pitanju je novi talas razumijevanja 'srpskog sveta' i u Crnoj Gori. Sve je to dio ekstremnih ponašanja koja se mogu svesti na jednu jedinu sintagmu - patologija društva, kao i patologija ličnosti u tom društvu“, kazao je profesor Ratko.

Pred potpisivanje Temeljnog ugovora, zvao me je i rekao: „To ne smijete dozvoliti. TU je akt kapitulacije Crne Gore“.

Bio je dragi Ratko Božović sve u pravu. Oduvijek.

Imala sam privilegiju da mi je bio profesor, mentor i prijatelj. Bila sam njegova saradnica na Fakultetu vizuelnih umjetnosti šest godina. U tom periodu sam bjelodano vidjela da Ratko nije bio samo profesor u onom antičkom, najljepšem i najdubljem značenju te riječi, već i moralni gorostas koji je tokom „običnih“ razgovora sa ljudima uviđao đe i kako može krajnje iskreno i bezinteresno da pomogne.

Ratka Božovića je bilo zadovoljstvo slušati i čitati, bogatstvo je bilo poznavati i družiti se. Iz susreta i razgovora sa njim, uvijek je obogaćen izlazio onaj drugi, a naročito ako se u stavovima razilazio sa Ratkom. Ljepotom blage riječi, snažnim argumentima, smislenim pitanjima, Ratko je približavao svjetove. Crnogorce/ke je učio da budu manje gordi i tražio da ne dozvole da izgube homo ludensa u sebi jer je „pitanje igre istovremeno i pitanje slobode“.

Ratko Božović se beskompromisno zalagao za dobro, ljudske vrline i moralnost. Bio je prije i iznad svega Čovjek. Onaj koji ne može nikada nestati, jer je preveliki legat ostavio iza sebe.

Rođen je u Banja Luci, odrastao i završio Gimnaziju u Nikšiću, diplomirao, magistrirao i doktorirao na Filozofskom fakultetu u Beogradu.

Uža specijalizacija bila mu je teorija i sociologija kulture, sociologija slobodnog vremena i sociologija umjetnosti.

Držao je predavanja i na redovnim i na poslijediplomskim studijama, a bio je rukovodilac smjera Sociologija kulture i kulturna politika na post-

diplomskim studijama Fakulteta političkih nauka, đe je držao predavanja iz predmeta Fenomeni modernog sveta.

Takođe, bio je profesor na Fakultetu dramskih umetnosti i Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu, na Filološkom fakultetu u Beogradu na smjeru Sociologija jezika i književnosti poslijediplomskih studija i na poslijediplomskim studijama Arhitektonskog fakulteta u Beogradu.

Predavao je Teoriju kulture na Fakultetu političkih nauka u Podgorici, gde je, takođe, predavao i na Fakultetu vizuelnih umjetnosti na Mediteran univerzitetu.

Deset godina proveo je kao predavač Sociologije kulture na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore u Nikšiću.

Radio je i kao jugoslovenski dopisnik francuskog časopisa za svjetsku politiku *Democratie Nouvelle* (Nova demokratija), bio je i urednik edicije „Kultura i društvo” (IP „Vuk Karadžić”, Beograd) i biblioteke „Poenta”.

Studijski je boravio u Parizu 1972 – 1973. godine, a u Njujorku 1986, 1992, 2006.